

HISTOR ADMIRABL

EUS A VUEZ

SANTEZ HELENA.

Var ton YAN GUERIN.

C. G. R. M.

BREMA e fell din disclêrya

Ar Vuez Santez Helena :

Bezit attantif d'e c'hlêvet,

Ho calon sur a vo touchet.

Clêvet a refot e buez

Carguet eus a dristidiguez,

Hac ar martir e deyouz bet,

Hac a zo ganti c'hoarvezet.

Me lavaro dec'h pen-da-ben

E voa hi caera femelen

A guement a vije cavet,

Yn 1818

Gant ar bed oll voa enoret.

Beza voa' vrassa qalite,
Pa voa hi merc'h da eur Roue;
Rac merc'h voa d'ar roue Anton,
E Constantinopl voa e dron.

Pa voa Pab e Rom Sant Clement,
Ennes a voa eus e c'herent,
E voe bars er bed-mâ ganet
Er blaves pêvar c'hant ha dec.

Goude an Incarnation
A Jesus, hon Roue güirion,
Er guær eus a Constantinopl,
Hac estimet bras gant ar bobl.

Pa voe en oad a bemzec vloas,
He mam diganti a varvas,
Ma fallas d'e zad e c'hayet
Evit ma vije e bried.

Mont a eure da gaout ar Pab,
Hac en esper cavet e c'hrat,
Evit caout e gonsantamant
Da zemezi d'e verc'h yaouanq.

Ar Pab neuze pa er c'hlêvas,
A respont gant un horror bras :

Pelêc'h ma'r c'hristen var ar bed
A guemerfe' verc'h da bried?

Gant an Ilis eo disennet,
Ha gant Doue eo ordrenet.
Na vezo james eureujet
Un tad d'e verc'h james nepret.

E ve demeet ur verc'h d'e zad,
Ennes zo ur c'hrim execrapl;
Ur c'hrim a enep al lezen,
Siouas, etonez ar gristenien.

P'e devoe clêvet Helena
Ec'h arruje sur qement-mâ,
Var ar môr en em ambarqas,
Hac e Flandres en em rentas.

Eno pa voe hi arruet,
En un cclus en em rentet,
Pa voe tost da un abali,
E commanças son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
A voe qerqent bras estonet
O clêvet ar c'hleyer o son,
Hac int mont oll en orêson.

Hac int mont ha sellet neuze.

Piou a voa êru er c'hontre,
 Ma remerqjont ur femelen
 A zeue d'ho c'haout pen-da-ben.

Mont a rejont e procession,
 Gant respet ha devotion,
 Evit monet d'e rancontri,
 Gant ur joa vras d'e saludi.

Ha pa velas hi aneze,
 E voe estonet bras ive,
 Hac oc'h o guelet a vanden
 O tont d'e rancontr evellen.

Neuze recevjont anezi,
 Ha cunduet d'an abati;
 Rac guelet a rent oll certen
 E care an Autrou souveren.

Mes na chommas qet pell gante,
 E chenchas timat a gontre
 Dirac ar roue Galebron,
 Un den cruel ha dirêzon.

Mont a eure var bord ar mor
 Evit savetei e enor,
 Hac e pedas merdaidi,
 Mar plich gancoc'h va ambarqi.

Un dra derrubl a erruas
 Pa voant e creiz ar môr glas,
 Rac an dud oll a voa lazet
 Gant ar c'horserrien arraget.

Exceptet Santez Helena,
 A voa ur femelen ar gaëra;
 O sonjal cavet e guerc'hdet,
 E voa hi ganto rezervet.

Eu orêson en em laqas,
 Da Jesus en em recommandas;
 M'ho ped, va Jesus, va Roue,
 Conservit va virginite.

Pa voa achuet e feden
 D'hor Zalver Jesus evellen
 Un tân eus an Eê a goesas,
 Al lestr hac an dud a losqas.

Hi voe preservet gouscoude
 Gant ur planqen, dre c'braç Doue,
 Ec'h arruas e rivier Sign,
 E qichennic bord ur Jardin.

Ar rivier' ye bete Londres,
 Hac eno e voa ur verjes,
 Hac ur feunteun gaer a gavas,

En e c'hichen e tisquizas.

Ar roue-Herri e guelas,
 Bars en un dristidiguez vras,
 Azeet etal ar feunteun,
 Ha ne voa den en e c'hichen.

Tostat a râs neuze outi,
 Hac e c'houlennas diganti :
 Livirit din presantamant
 A belec'h oc'h, merc'hiq yaouanq.

Me zo eus a Constantinopl,
 A guerent pinvidic ha nobl,
 Hac a zo amâ achappet
 A dre daouarn ar barbaret.

Ah! va c'halon a fazi din,
 Rac naon a meus, ne allân mui ;
 Pell bras zo n'emeus dêbret tam
 Ha va c'halon em c'hreiz a rann.

Ar roue Herri p'e c'hlêvas,
 D'e Aumonier a gommandas
 Monet pront da guerc'hat dezi
 Peadra vit e soulaji.

Neuze en e c'hassas gantâ
 Ebars en dy da loja,

Hac o tont d'e recommandi
Evel unan a dud an ty.

Goude-se e voent demezet,
Souden e voc grêt an euret,
Hac ar fest a badas gante
Betec an nombr a ugent de.

Daou vlaves antier ez int bet
En o slijadur assuret,
Qen en em gavas douguerez,
Neuze e devoe goal vuez.

Digant e man-gaer, ar Zantez
E devoe calz a baourentez;
Herves ma rapport an histoar,
E devoa calz eus a c'hlae'har.

Ar roue Herri a yas timat
Da gaout an tad santel ar Pab,
Evel m'en doa recommandet
D'ar gombat ouz ar Sarazinet.

Lezel a eure en secret
Tri verq er guær eus e gachet :
Rèi' ras unan da Helena,
Un all da Vari Clocestra.

An diede neuze a roas

D'ar C'hont a voa e vignon bras,
 Da bini e recommandas
 E briet gant affection vras.

Glac'har vras a voe er pales,
 O lavaret adieu assambles,
 Hac epad eiz vloas varnuguent
 N'en em velint sur e nep hent.

Helena e devoa ganet
 Daou vuguel a voa caer meurbet;
 He mam-gaer a roas da gredi
 Penos e devoa bet daou guy.

Ar roue Herri pa glêvas,
 A voe certen estonet bras,
 O clêvet e devoa ganet
 Daou guy evelse e briet.

Neuze e voe hi condaonet
 Da gaout e brec'h deo troc'het,
 Hac amaret e bugale
 Unan dezi a bep coste.

Ambarquet voe var ar mór bras,
 Ebars e Breiz e tisqennas.
 Al lestr en devoa e digasset
 Da Londres a zo retornet.

Cri vije'r galon na voelje,
 Oc'h e guelec nep a vije,
 O ròi da zena d'e bugale,
 Hac hi prest da vervel digante.

Da gousquet pa en em laqas,
 Daou leon eus ar c'hoat a zeuas.
 Hac a gassas an daou vuguel,
 Qement-mâ certen voa cruel!

Un Ermit a voa neuze'r c'hoat,
 Ha diouz ar c'hri a zeuas timat;
 Hac a gavas an daou vuguel
 Etre griffou daou leon cruel.

Unan anê Bric a hanyas,
 Eguile Martin a c'halvas;
 O daou e voant gantàn maguet
 Epad c'hoezec vloas assuret.

Ebars epad an amzer-mâ
 E voe e Naonet Helena,
 Hac un hostises a gavas,
 Truez outi a guemeras.

Chom a eure da zervicha,
 Ebars an ty voa'n disterra;
 Dispriset voa gant pepini,

Laqet voa da dorcha listri.

Ober a rê gant dilijanç,
 Hep na rebel na repugnanç,
 Qement a ordrenet dezi,
 En o rê oll hep contraigni.

Guelit amâ greg ur Roue
 Carguet demeus a baourente,
 Rentet qen humbl ha qen izel
 Dirac ar bed universel.

Sellit bremà'n humilite,
 Hounez a blich bras da Zoue,
 Rac an humbl a zo exaltet,
 Hac ar superb zo discaret.

Ar roue Herri distro a Rom,
 Ha gantâ ar Roue Anton,
 A erruas en e bales
 Ebars ar guær eus a Londres.

Allas! eno pa êruas,
 Ar c'hont Clocester a gavas,
 Ha goulen neuze digantâ
 Peleac'h voa eat Helena.

Nao messenger voa digasset
 Dirac ar Roue da lavaret.

O doa digasset pep a lizer
 D'ar c'hont Clocester a dra se'te

Mes un all a zeuas goude,
 A lavaras ar virione,
 Penos e voa bet trahisset
 Gant ar Rouanez c'ôz assuret.

Ar Rouanez c'ôz zo condaonet
 Da veza en beo losqet,
 Abalamour ma e devoa
 Laqet trec'hi brec'h Helena.

Me lavaro deoc'h ar recit
 An daou vuguel hac an Ermit,
 Ha penos voe an disparti
 Ebars er c'hoat gant calz a gri.

An Ermit var bord ar rivyer
 A yeas gant an daou vuguel :
 Amàn, emezàn, o qivis,
 Ganén d'am zy ho tigassis.

An daou vuguel a respontas
 D'an Ermit outi pa gomzas :
 N'en dê qet c'houi-ta, Ermit-mat,
 Eo a zo a dra sur hon tad?

An Ermit neuze a lavaras

Deze gant tristidiguez vras :
 Allas ! m'ho cavas amàn lezet
 Etre bleizi ha loenet.

Ha gant truez m'ho ligassas
 Ho taou ganón d'am ermitac'h,
 Hac emeus ivez ho maguet,
 Hoc'h elevet hac instruet.

An daou vuguel a lavare
 An eil d'eguile aneze :
 Pa n'en dê an hermit hon tad,
 Deomp-ini bremâ da glasq hor mad.

An ermit a voe trist meurbet,
 Pa o c'hlêvas o lavaret
 E zajent, allas ! da glasq o mat,
 Pa ne voa get én voa o zad.

Pa voant o tiscours evelse,
 Erruout merdaidi ene :
 Bremâ ez eus c'hozec vloa
 E legezomp amâ Helena.

Gant anqen vras digonsolet
 D'e daou vuguel e doa collet,
 N'e devoa brec'h nemet unan
 Da zicour daou vuguel bian.

Neuze e lavaras Martin,
 Bric, va breur, deomp bete'r fin,
 Elec'h ma plijo gant Doue hor c'hass,
 Ma cavimp hor mam-ur vech c'hoas.

Merdaïdi, ni ho suppli,
 Plijet gueneoc'h hon ambarqi,
 Ma zaïmp en hano Doue
 Da glasq hor bro hac hor e'hontre.

Ar Merdaïdi a respontas
 D'an daou vuguel pa o c'hlêvas :
 Deut en hon lestr hac ambarqet,
 Ni ho laqai en douar assuret.

En Allamagn ec'h arrojont,
 Hac arc'hant dezo a rojont ;
 Ouspen e rojont da leina,
 D'an daou vuguel gant calz a joa.

En Baviere pa voant arru,
 E zeont o daou a ru da ru,
 Ma o guelas ar Rouanes
 Ebars er ru eus e fales.

Ma commandas d'e messenger
 Mont da guerc'hat an daou vuguel,
 Rac qer caër oant evel an de,

Clorianda o admire.

Digasset oant neuze dirazi,
Roet e voe deze da zibri :
Neuze evel tud affamet
Ne squizent o tebri o boed.

Re hir ven ma conten antier
Ar brezel voa er bro Bavier ;
Mes beza voant victorius
An daou vuguel, dre c'hraç Jesus.

Martin-a voa un den vaillant,
Hac ebars er gombat sanglant
Laza a ras calz a Sarazinet,
Ha calz eus an Turqianet.

An Itron Varia Boloigne
O sicouras sur an deiz-se,
Hac evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus var an douar.

Da Tour e teujont ac'hane,
Ur guær a zo en Turenne,
Sant Martin a voa aumonier
Da rêi soulach d'ar beorien qer.

O mam ivez a erruas
En Tour gant ur baourente vras,

Pa voa Martin o tistribui
An aluzen da bep hini.

Goulen a eure diouti,
Pa deuas da zellet outi,
Pe a lec'h oc'h-hu deut amâ?
C'houi n'en d'oc'h qet eus ar vro-mâ.

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biqat qen don,
Neuze e teuas sonch dezâ
Ebars en e vam Helena.

Diaguent en devoa clêvet,
Evel ma hon eus rapportet,
E voa troc'het ur vrec'h dezi,
Hac én dont da zonzal enni.

Neuze en em anavejont,
Gant joa vras en em zaludjont :
Autrou Jesus, eme Helena,
Va bugale guès a velàn.

Ne zeziren qet qent mervel,
Nemet guelel va daou vuguel :
Autrou Jesus, Roue an Trôn
Homâ zo consolation
Da eur vam e devoa collet,

He daou buguel e deus cavet.

Adieu, emezi, va bugale,
 Mont a ràn bremàn en han' Doue,
 Ho pet ac'hanòn sonch ha memoar,
 Va bugale guer, var an douar.

M'em bezo sonch ac'hanoc'h ive
 Pa vin e rouantelez an êe,
 Evit ma vezimp oll assambles
 Er Barados gant an celes.

FIN.